པར་རིས་གསར་འགྱུར།

བོད་ཀྱི་ཡར་ལངས་ཞིང་བྲན་གྱི་བརྟན་པར་ཡིག་ཆགས།

—— སྡུག་བསྔལ་དང་འཚོ་བ་གསར་པ་བརྒྱུད་མྱོང་བའི་པ་སངས།

1936ལོར་བོད་ལྗོངས་གཞིས་རྩེ་གྲོང་ཁྱེར་ངམ་རིང་རྫོང་གད་ཁ་གྲོང་རྡལ་འབུར་དམར་གྲོང་ཚོར་སྐྱེས་པའི་པ་སངས་བོད་དུ་དམངས་གཙོའི་བཅོས་སྒྱུར་མ་བཏང་གོང་ས་གནས་དེ་གའི་ཞིང་བྲན་བདག་པོར་ལུག་རྫི་བྱས་ནས་བསྡད་པ་དང་། བལ་དང་འོ་མ་སོགས་གོང་ལ་རྩིས་སྤྲོད་དགོས་པས་རང་ཉིད་ལ་ལྟོ་གྲོད་པ་རྒྱགས་པ་བཟའ་རྒྱུ་མེད་ལ་ལུས་ལ་གོས་དྲ་པོ་ཞིག་ཀྱང་གྱོན་རྒྱུ་མེད"ཞིང་བྲན་བདག་པོ་རི་བོ་བཟས་ཀྱང"མི་རྒྱགས་པ་དང་རྒྱ་མཚོ་བཏུངས་ཀྱང་ངོམས་ཀྱི་མེད" "བོད་སྙིང་པར་དགུན་ཁ་འཁྱོལ་ཁག་ཤོས་རེད། ནང་མི་8པོར་ལྷམ་ཆ་གཅིག་ཀྱང་གྱོན་རྒྱུ་མེད""ཁང་རྗེན་མར་ལུག་འཚོ་བ་དང་ཞིང་ལས་བྱེད་དགོས་པས་ཐེག་པ་ཡོད་པའི་སེམས་ཅན་ལ་སྨོན་གྱི་འདུག"ཅེས་པ་སངས་ཀྱིས་ཚོར་སྣང་ཟབ་མོའི་སྒོ་ནས་བཤད།

ད་ཆ་རྒན་གྲོན་པ་སངས་ཡངས་ཤིང་རྒྱ་ཆེ་བའི་བོད་བཟོའི་ཁང་པའི་ནང་བསྡད་ནས་ཚེ་མཇུག་བདེ་བར་རོལ་བཞིན་ཡོད་པ་རེད།

↑ འདི་ནི་པ་སངས་ཡིན་པ།

→ འདི་ནི་པ་སངས(གཡོན་གྱི་གཉིས་པ)དང་ནང་མིའི་མཉམ་པར་ཡིན་པ།

(པར་རྫོང་དང་བོར་མཐུད) མཉམ་ལས་རྩ་འཛུགས་སོགས་ལས་ཞུགས་ཀྱི་གཡུལ་ས་གཙོ་བོའི་གྲས་ཤིག་ཏུ་གྱུར་པ་བྱས་ཏེ་རྟེན་གཞི་དང་ཞིང་འབྲོག་པའི་དབང་ངལ་རྩོལ་གན་རྒྱ་འཛོག་རྒྱུར་ཕྱུག་སྐྱལ་དང་ཁྲིད་སྟོན་བྱེད་པ། ཕྱུག་པར་དུ་མཐའ་མཚམས་རྫོང་དང་ཞིང་འབྲོག་པའི་ལས་ཞུགས་གཞན་སྒྱུར་རྟེན་གཞི་འཛུགས་སྐྲུན་བྱེད་རྒྱུར་གཙོ་གནད་ཐོག་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་པ། མཐའ་མཚམས་ས་ཁུལ་གྱི་ཞིང་འབྲོག་པ་ཐག་ཉེ་ས་དང་སྟབས་བདེ་སར་ལས་ཞུགས་ཐུབ་རྒྱུར་སྐུལ་འདེད་གཏོང་བ་བཅས་བྱས་ཏེ་རྟེན་གཞི་དེ་ཞིང་འབྲོག་པ་ལས་ཞུགས་གཞན་སྒྱུར་གྱི་གཞི་རྟེན་བརྟན་པོ་ཞིག་ཏུ་གཏོད་ཐུབ་པ་བྱ་རྒྱུ་རེད།

དེ་དང་དུས་མཚུངས། ཁྲིམས་རའི་དགོས་མཁོ་དང་རྣམ་གྲངས་ལ་ལས་མི་དགོན་པའི་གནས་ཚུལ་ལ་གཞིགས་ནས་དེ་བས་དམིགས་སའི་རང་བཞིན་ལྡན་པའི་ལས་རིགས་རྩལ་ནུས་གསོ་སྦྱོང་བྱ་རྒྱུ་ཡིན་པ་རེད། གསོ་སྦྱོང་དང་ལས་ཞུགས་སྦྲེལ་མཐུད་བྱེད་ཤུགས་ཆེ་རུ་གཏོང་བ་དང་། ཚན་རིག་དང་མཐུན་པའི་གནད་སྨིན་གསོ་སྦྱོང་རྣམ་གྲངས་བཀོད་སྒྲིག་བྱེད་པ། "ལས་ཀའི་ཁྲིད་སྐྱོང་བཏང་ཐེབས་པ"དང"ཕྱུགས་ངེས་མངགས་ཐོའི"གསོ་སྐྱོང་གཙོ་གནད་དུ་སྤེལ་བ། གསོ་སྐྱོང་གི་བརྒྱུད་རིམ་བརྟན་དུ་གཏོང་བ། དངོས་སྦྱོང་བྱེད་ཐབས་བརྒྱུད་ནས་ཨར་སྐྱུན་དང་། བཟོ་གྲྭ་ཁ་ལས། མཉམ་ལས་ཁང་སོགས་མི་སྤྱོད་ཚན་པ"དངོས་སྦྱོང་གི་སློབ་ཁང"ལ་བརྩི་བ་བཅས་བྱས་ཏེ་གསོ་སྦྱོང་བྱེད་ཀྱིན་འབབ་འཕར་ཡོང་བ་དང་གསོ་སྦྱོང་རྗེས་ལས་གནས་ཐོག་ཞུགས་ཐུབ་པའི་འགན་ལེན་བྱེད་པ། 2021ལོར་མི་ཁྲི་12ལ་ལས་རིགས་རྩལ་ནུས་གསོ་སྦྱོང་བྱེད་པ་དང་། གསོ་སྦྱོང་བྱས་རྗེས་མི་ཁྲི་7.2ཡན་ལས་ཞུགས་ཐུབ་པར་བྱེད་པ། "ལས་ཀའི་ཁྲིད་སྐྱོང་བཏང་ཐེབས་པ"དང"ཕྱུགས་ངེས་མངགས་ཐོའི"གསོ་སྐྱོང་གི་བསྒྱུར་ཚད་50%བཟུང་ཐུབ་པ་བཅས་བྱས་ཏེ་ལས་ཞུགས་གཞན་སྒྱུར་གྱི་ཕྱུས་ཚད་མཐོ་རུ་བཏང་ནས་ཞིང་འབྲོག་པ"ཐོན་ལས་བཟོ་པར"འགྱུར་རྒྱུར་སྐུལ་འདེད་གཏོང་རྒྱུ་ཡིན་པ་རེད།

(པ་སངས་སྒྲོན་ལགས་ཀྱིས་བསྒྱུར། བསྡུན་འཛིན་བློ་གྲོས་ཀྱིས་ཞུས)

གསར་བརྗེའི་ས་བོན་རྒྱུན་འཛིན་ལེགས་པར་བྱས། ཐོག་མའི་བསམ་འདུན་བློ་ལ་བརྟན་པོར་བཅངས།

(པར་རྫོང་དང་བོར་མཐུད) དཀའ་ཚེགས་ཆེ་བའི་ལོ་ཟླའི་ནང་བོད་ལྗོངས་ཞིང་ལས་ཚན་རིག་ཁང་གི་ཞིབ་འཇུག་ལས་དོན་ལ་ལེགས་སྐྱེས་གལ་ཆེན་འབུལ་མཁན་བོད་ཀྱི་ཁག་དང་པོའི་ཚན་ཞིབ་ལས་དོན་མི་སྣའི་བྱས་རྗེས་དག་མི་རྣམས་ཀྱིས་བརྗེད་ཐབས་བྲལ། ཁོང་ཚོས་བོད་ཀྱི་གཞི་རིམ་དུ་གཞི་ཚུགས་ཏེ་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་ཚན་རིག་ཤེས་བྱ་དྲིལ་བསྒྲགས་དང་ཚན་རྩལ་མི་སྣ་གསོ་སྐྱོང་བྱེད་པ་དང་། ཕྱོགས་གཞན་ཞིག་ནས་བརྟག་དཔྱད་ཞིབ་འཇུག་དང་མཐོང་ཐོས་མྱོང་གྲུབ་ཀྱི་དཔྱད་གཞི་འཚོལ་བསྡུ་བྱས་ནས། འཛམ་གླིང་ཡང་རྩེར་ངོ་མཚར་རེ་རེ་བཞིན་བཏོད་དེ། མཛད་རྗེས་རྗོ་རིང་རེ་རེ་བཞིན་བཙུགས་ཡོད།

བོད་སྙིང་པར་བཀའ་ཤག་སྲིད་གཞུང་གིས་མི་ཚང་མ་བཅའ་ཁྲིམས་ཐོག་འདྲ་མཉམ་མིན་པའི་གནས་བབ་གཏན་འབེབས་ཁ་གསལ་བྱས་ཏེ། ཞིང་བྲན་གྱི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ལ་ཉམས་ཉེས་གཏོང་བ་དང་བཙན་འཕྲོག་བྱས་ཡོད། སྐབས་དེ་དུས་ཀྱི་བོད་མི་དམངས་ངོས་ནས་བརྗོད་ན། ལྟོ་གྲོད་པ་རྒྱགས་པ་ཞིག་བཟའ་རྒྱུ་ཡོང་བ་ནི་རྨི་ལམ་ལའང་འཁོར་མྱོང་མེད་པ་ཞིག་རེད། རང་ལམ་རང་བཀག་བྱས་རྐྱེན་ཞིང་ལས་འཕེལ་མེད་སོར་གནས་སུ་ལུས་ཡོད། གནས་ཚུལ་དེ་རིགས་ལ་དམིགས་ནས། ཀྲུའུ་ཞི་མའོ་ཙེ་ཏུང་གིས་བོད་སྐྱོད་དཔུང་སྡེར"བོད་དུ་དཔུང་སྐྱོད་བྱེད་སྐབས་ས་གནས་དེ་གའི་མི་སེར་གྱིས་ནས་བཟའ་འབྲུ་བསྡུ་མི་རུང་ལ། མང་ཚོགས་ཚོའི་འཁུར་པོ་དང་ཁྲལ་ཞ་ལག་ཀྱང་ལྷི་རུ་གཏན་ནས་གཏོང་མི་རུང་བའི"མཛུབ་སྟོན་གནང་ཡོད།

1951ལོའི་ཟླ་10ཚེས་26ཉིན། ཀྲུང་གོ་མི་དམངས་བཅིངས་འགྲོལ་དམག་ལྷ་ས་གྲོང་ཁྱེར་དུ་དཔུང་སྐྱོད་བྱས་རྗེས། སྐབས་དེར་བོད་ཀྱི་བཀའ་ཤག་སྲིད་གཞུང་གི་མཐོ་རིམ་ལོག་སྤྱོད་ཤོག་ཁག་གིས་མི་དམངས་བཅིངས་འགྲོལ་དམག་མིར་འབྲུ་རིགས་ཉོ་སྒྲུབ་བྱེད་པར་བཀག་འགོག་བྱས་པ་མ་ཟད། ཕོ་པ་ཚོས་བཅིངས་འགྲོལ་དམག་མི་ལྟོགས་ཤི་ཐེབས་སུ་དང་བཀྲེས་ལྟོགས་ཀྱིས་མནར་དུ་བཅུག་ནས་ཕྲོས་ཐོལ་དུ་གཏོང་རྒྱུའི་ཡུད་སྐྲོག་བྱས། འཚོ་གནས་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་ཞན་པོ་དེའི་ཁྲོད་རྒྱ་ཆེའི་བཀོད་འདེབས་པ་ཚོས་བོད་ལ་ཞི་བའི་བཅིངས་འགྲོལ་གཏོང་བ་དང་། མེས་རྒྱལ་གྱི་མངའ་ཁོངས་ཆ་ཚང་སྲུང་སྐྱོང་བྱེད་པ། འཕྲིམ་འགྲུལ་དང་། རིག་སློབ། འཕྲོད་བསྟེན། ཚན་རྩལ་བཅས་ཀྱི་བྱ་གཞག་འཕེལ་རྒྱས་གཏོང་བ་བཅས་ལ་དོན་སྙིང་གལ་ཆེན་ཡོད་པ་ངོས་འཛིན་གཏིང་ཟབ་ཐུབ་ཡོད།

དེར་བརྟེན། མི་དམངས་བཅིངས་འགྲོལ་དམག་གིས་བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་ལ་རྒྱ་ཏམ་ཁྲི་4སྤྲད་དེ་ལྷ་སའི་ནུབ་འདབས་ཀྱི་ནོར་སྟོད་གླིང་ཁའི་ས་སྟོང་ཞིག་ཉོས་ནས་ཚོ་འདེབས་བྱས། གྲང་ངར་ཆེ་བའི་དགུན་དུས་སུ་གྲང་རླུང་ཟུར་ཟུར་དུ་ལྡང་ཞིང་། བཀོད་འདེབས་པ་ཚོས་ཚེར་སྤུང་རྫོབ་སྐྱེས་དང་རྡོ་རྡུག་གིས་ཁེངས་པའི་གྲམ་ཐང་དུ་དཀའ་སྤྱད་ངལ་རྩོལ་བྱེད་འགོ་ཚུགས།

ཞིང་ལས་ཚན་རིག་ཁང་གི་སྒོ་རའི་ནང་སྐྱོད་སྐབས། ད་ཆ་ཐོག་བརྩེགས་ཁང་ཆེན་འཕྱིང་ངེར་གནས་པ་དང་། དེའི་ནང་ཞིང་ལས་ཞིབ་འཇུག་སྡེ་དང་། འབྲོག་ལས་དང་ཕྱུགས་རིགས་སྨན་པའི་ཞིབ་འཇུག་སྡེ། སོ་ཚལ་ཞིབ་འཇུག་སྡེ་བཅས་བཙུགས་པ་མ་ཟད། ད་དུང་ཞིང་ལས་དང་གྲོང་གསེབ་པུའི་གཙོ་གནད་ཚད་ལེན་ཚོད་ལྟའི་གྲས་ཤིག་ཡིན་པའི་ལྟེ་གནས་ཚོད་ལྟ་ཁང་ཡང་བཙུགས་ཡོད། འོན་ཀྱང་སྐབས་དེ་དུས་ཀྱི་དུས་རབས་སུ་མཁྲིགས་ཆས་སྒྲིག་ཆས་ཞན་པ་དང་། ཁོར་ཡུག་དཀའ་ཚེགས་ཆེན་པོ་ཡོད་སྟབས། བཅིངས་འགྲོལ་དམག་གི་བཀོད་འདེབས་པ་དང་ཚན་ཞིབ་ལས་དོན་པ་མང་པོ་ཞིག་ལྷ་སའི་ཉུབ་འདབས་སུ་བསྐྱོད་དེ་གྲམ་ཐང་དེའི་སྟེང་དུ་བོད་ཀྱི་གཞི་ཁྱོན་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་གསར་སྤེལ་ལས་འགུལ་སྤེལ་འགོ་ཚུགས། ཁོང་ཚོས་ཤི་རྒྱུར་མི་སྐྲག་པ་དང་དཀའ་ཚེགས་ལ་མི་སྐྲག་པའི་སྙིང་སྟོབས་དར་སྤེལ་བཏང་སྟེ། ཉིན་17ཀྱི་དུས་ཚོད་སྐྱུད་དེ་ས་ཞིང་མུའུ2300ལྷག་ཙམ་གསར་སྤེལ་བྱས་ནས་བོད་ཀྱི་ཞིང་ལས་འཕེལ་རྒྱས་ཆེད་སྲ་ཞིང་བརྟན་པའི་རྨང་གཞི་བཏིང་ཡོད།

དཔྱད་གཞིའི་ཡིག་རིགས་ལས་མངོན་པར་གཞིགས་ན། གསར་སྤེལ་བྱས་པའི་མུའུ2300ལྷག་ཙམ་གྱི་ས་ཞིང་ཐོག ལོ་གཉིས་པར་རྒྱ་མ་ཁྲི10ལྷག་ཙམ་གྱི་ནས་དང་། གྲོ སྲན་མ། རྒྱ་སྲན་སོགས་ལ་ལོ་ལེགས་བྱུང་བ་ཕུད། ད་དུང་རྒྱ་མ་ཁྲི་བརྒྱ་ཡན་གྱི་ཟོ་ཚལ་ལའང་ལོ་ལེགས་བྱུང་ཡོད། 1952ལོའི་ཟླ6པའི་ཟླ་མཇུག་བར་བཅིངས་འགྲོལ་དམག་གི་བཀོད་འདེབས་པ་དང་རྒྱ་ཆེའི་ཚན་ཞིབ་ལས་དོན་པས་ས་རྐྱོད་མུའུ3000ལྷག་ཙམ་གསར་སྤེལ་བྱས་ཡོད།

སྐབས་དེར་ཀྲུང་དབྱང་གིས་ཐུ་རྗེས་སུ་ཚན་རིག་ལས་དོན་ཉ་ཁག་དང་སྨན་བཅོས་འཕྲོད་བསྟེན་ཉ་ཁག་སོགས་མངགས་པ་མ་ཟད། ཞིང་ལས་དང་། འབྲོག་ལས། ནགས་ལས། གནམ་གཤིས། ཆུ་བེད་སོགས་ཀྱི་ཆེད་དོན་ཚན་རྩལ་མི་སྣ་ཁག་གཅིག་ཀྱང་བོད་དུ་བཏང་ཡོད། 1952ལོར་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་བཏང་བའི་ཚན་རིག་རྟོག་ཞིབ་ཉ་ཁག་ཞིང་ལས་རྩ་འཛུགས་ཚན་རིག་མཁས་ཅན་གྱི་ཤུགས་ཆེའི་རྒྱབ་སྐྱོར་འོག ལོ་དེའི་ཟླ7པའི་ཚེས1ཉིན་བོད་ཀྱི་ཞིང་ལས་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་གི་རང་བྱུང་ཚན་རིག་ཆེད་ལས་ཞིབ་འཇུག་སྒྲིག་གཞི་སྟེ་ལྷ་སའི་བདུན་གཅིག་ཞིང་ལས་ལག་རྩལ་ཚོད་ལྷ་ར་བ"བདུན་གཅིག་ཞིང་ར"བཙུགས་པ་དང་དེ་ཡང་བོད་ཀྱི་དེང་རབས་ཅན་གྱི་ཞིང་ར་ཐོག་མ་དེ་ཡིན་པ་རེད།

མེས་རྒྱལ་གྱི་མཐའ་མཚམས་སུ་བསྐྱོད་ནས་མཐའ་མཚམས་ས་ཁུལ་གྱི་ཚན་རིག་བྱ་གཞག་ཆེད་ཚེ་སྲོག་ལེགས་སྐྱེས་སུ་འབུལ་མཁན་གསར་བརྗེའི་རྒན་རབས་པ་ཚོ་ནི་སྒེར་སེམས་མེད་པ་དང་། རླབས་ཆེ་བ། འཛམ་གླིང་སྐྱེ་བོ་ཀུན་གྱིས་བློ་ལ་བརྟན་པོར་ངེས་རིན་ཡོད་པ་བཅས་རེད། ཁོང་ཚོ་ནི"བོད་སྐྱོང་པ་རྒྱན་གྲགས་ཀྱི་སྙིང་སྟོབས"ཀྱི་མཚོན་ཚུལ་ཞིག་ཡིན། ད་ཆ་ཚན་རྩལ་མི་སྣ་དེ་བས་མང་བ་ས་མཐོར་བསྐྱོད་ནས་གཟི་བརྗིད་ཀྱི་སྲོལ་རྒྱུན་མུ་མཐུད་དར་སྤེལ་གཏོང་བཞིན་མཆིས།

བོད་ལྗོངས་འཛུགས་སྐྲུན་གྱི་རྒྱང་སྐྱོད་ལམ་གསར་པ་འབྱེད་པ།

(པར་རྫོང་དང་བོར་མཐུད)

ད་ཕན་ལོ་ཤས་རིང་། བོད་ཀྱིས་སྤྱི་ཚོགས་ཞི་མཐུན་བརྟན་ལྷིང་སྲུང་སྐྱོང་བྱ་རྒྱུ་དེ་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ལས་འགན་གལ་ཆེན་ཨང་དང་པོར་བརྩིས་ནས་དྲ་མིག་ཅན་གྱི་དོ་དམ་དང་ལས་བྱེད་པ་གྲོང་སྡོད་དང་དགོན་སྡོད་ལས་དོན་གསར་གཏོད་དང་སྤེལ་བ་དང་། དམངས་ཕན་ཉེན་རྟོག་ཁབས་ཞུའི་ས་ཚིགས་བཙུགས་པ། ཡུན་རིང་བདེ་འཁོད་ཀྱི་ལམ་སྲོལ་ཟམ་མི་ཆད་པར་འཕྲུས་སྒྲོ་ཚང་དུ་བཏང་བ་བཅས་བྱས་པས་མང་ཚོགས་ཀྱི་བདེ་འཇགས་ཚོར་སེམས་དང་བློ་ཡིད་ཆེས་ཚད་99%ཡན་དུ་རྒྱུན་འཁྱོངས་ཐུབ་པ་རེད།

རྒྱུན་མཐུད་ཞི་མཐུན་གྱི་བརྟན་ལྷིང་རྣམ་པ་དེ་བོད་ཀྱི་ཕྱུས་ཚད་མཐོ་བའི་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་སྲ་ཞིང་བརྟན་པའི་འགན་ལེན་དུ་གྱུར་ཡོད།

2020ལོར་བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་རིན་ཐང་བསྡོམས་འབོར་སྒོར་དུང་ཕྱུར་1900ལས་ཚད་བརྒལ་བྱུང་ནས་འཕར་ཚད་ལོ་མང་བསྟུད་མར་རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་མདུན་གྲལ་དུ་སླེབས་ཡོད། བོད་ཀྱི་མི་འབོར་དབུལ་པོ་ཁྲི་62.8ཚང་མ་དབུལ་སྒྲོལ་ཐུབ་པ་དང་མི་དེ་བས་མང་བས་གངས་ལྗོངས་ས་མཐོར་མ་འཛོག་ལས་དར་བྱེད་པར་ཡོང་ནས་ལྗོངས་ཡོངས་ཀྱི་ཁྲིམས་རའི་བྱེད་པོ་དུད་ཚང་ཁྲི་36.5ཟིན་པ་དང་འདས་ཟིན་པའི་ལོ་5ཡི་ཆོང་འགྲུགས་མ་འདྲེན་གྱི་མ་དངུལ་རིམ་རྩིས་བརྒྱབ་ན་དམིགས་སར་འཇོར་ཚད་སྒོར་དུང་ཕྱུར་2535ཟིན་པ་རེད།

དཔལ་འབྱོར་མགྱོགས་མྱུར་འཕེལ་རྒྱས་ཕྱིན་ནས་བོད་ཀྱི་མི་རིགས་ཁག་གི་མང་ཚོགས་ཀྱི་འཚོ་བ་དེ་བས་མཛེས་སྡུག་ལྡན་པར་སྐྱེལ་འདེད་བཏང་ཞིང་། 2020ལོར་བོད་ཀྱི་གྲོང་ཁྱེར་དང་གྲོང་གསེབ་ཀྱི་གྲོང་མི་མི་རེའི་ཆ་སྙོམས་བཀོལ་སྤྱོད་ཆོག་པའི་ཡོང་འབབ་སྒོར་41156དང་སྒོར་14598སོ་སོར་ཟིན་ནས་དུས་མཚུངས་ལས་10%དང་12.7%སོ་སོར་འཕར་བ་རེད།

བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་སྤྱི་ཚོགས་ཚན་རིག་ཁང་གི་དེང་རབས་ཞིབ་འཇུག་སུའོ་ཡི་སུའོ་ཀྲང་ཟླ་བ་ཚེ་རིང་གིས"བོད་ཞི་བའི་བཅིངས་འགྲོལ་བཏང་ཚུན་གྱི་འཕེལ་རྒྱས་ལག་ལེན་ལས་སྤྱི་ཚོགས་ཞི་མཐུན་བརྟན་ལྷིང་མེད་ཚེ་བོད་ལྗོངས་གསར་པ་མེད་པ་གསལ་བཤད་གང་ལེགས་བྱས་ཡོད"ཅེས་བཤད་པ་རེད།

སྐྱེ་ཁམས་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱུ་ནོར་བཏོད་པ།

དཔྱིད་འགོའི་གངས་ལྗོངས་ས་མཐོར་གངས་འཁྲུགས་བཞུར་བ་དང་། རྩ་རྩི་ཤིང་སྡུ་གུ་འབུད་ཅིང་འདབ་ཆགས་གཤོག་རྩལ་ངོམས་པ་དང"མཛེས་སྡུག་ལྡན་པའི་སྟེ་མོ་གསུམ"པའི་སྐྱེ་ཁམས་ཀྱི་རྣམ་པ་སླར་ཡང་མངོན།

མཚོ་བོད་ས་མཐོར"ཨེ་ཤེ་ཡའི་ཆུ་གསོག་མཐོ་ལྡིང"ཞེས་འབོད་པ་དང་གོ་ལ་ཧྲིལ་པོའི་གནམ་གཤིས་ལ་ཤུགས་རྐྱེན་ཐེབས་ཤུགས་ཆེན་པོ་ཡོད།

ཀྲུང་དབྱང་གི་བོད་ཀྱི་ལས་དོན་སྐོར་གྱི་བཞུགས་མོལ་ཚོགས་འདུ་ཐེངས་བདུན་པའི་ཐོག་ཞི་ཅིན་ཕིང་གིས་མཚོ་བོད་ས་མཐོའི་སྐྱེ་ཁམས་སྲུང་སྐྱོང་ཡག་པོ་བྱ་རྒྱུ་ནི་ཀྲུང་ཧྭ་མི་རིགས་འཚོ་གནས་དང་འཕེལ་རྒྱས་ལ་ལེགས་སྐྱེས་ཆེ་ཤོས་ཐོས་ཕུལ་བ་ཞིག་རེད། རི་སྔོ་ཆུ་རྒྱུན་དྭངས་གསེར་རི་དངུལ་རི་ཡིན་པའི་འདུ་ཤེས་བརྟན་པོ་བཙུགས་ཏེ་ལོ་རྒྱུས་ལ་འགན་འཁུར་བ་དང་། མི་དམངས་ལ་འགན་འཁུར་བ། འཛམ་གླིང་ལ་འགན་འཁུར་བ་བཅས་ཀྱི་རྣམ་འགྱུར་མཐའ་འཁྱོངས་ཀྱིས་སྐྱེ་ཁམས་ཤེས་དཔལ་འཛུགས་སྐྲུན་བྱ་རྒྱུ་དེ་བས་མངོན་གསལ་དོད་པའི་གནས་བབ་ཐོག་བཞག་ནས་ས་མཐོའི་སྲོག་ཆགས་དང་། རྩ་རྩི་ཤིང་། རི་ཆུ་གླང་གསུམ་བཅས་སྲུང་སྐྱོང་ཡག་པོ་བྱས་ཏེ་མཚོ་བོད་ས་མཐོ་འདི་ཉིད་རྒྱལ་ཡོངས་ཙམ་མ་ཟད། ཐ་ན་རྒྱལ་སྤྱིའི་སྐྱེ་ཁམས་ཤེས་དཔལ་གྱི་མཐོ་ས་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་བར་བྱེད་དགོས་ཞེས་བསྟན་གནང་བ་རེད།

བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་སྐྱེ་ཁམས་ཁོར་ཡུག་ཐིང་གི་ཐིང་ཀྲང་ནོར་རྒྱས་ཀྱིས"སྤྱི་ཁྲབ་ཧྲུའུ་ཅི་ཞི་ཅིན་ཕིང་གིས་བོད་ཀྱི་སྐྱེ་ཁམས་སྲུང་སྐྱོང་ལས་དོན་ཐད་གནང་བའི་འཐབ་ཇུས་ངེས་གནས་དང་འཐབ་ཇུས་བཀོད་སྒྲིག་ལས་བོད་ཀྱི་སྐྱེ་ཁམས་སྲུང་སྐྱོང་ལས་དོན་ལ་ཁ་ཕྱོགས་གསལ་སྟོན་གནང་ཡོད"ཅེས་བཤད།

ད་ཕན་ལོ་ཤས་རིང་བོད་ཀྱིས་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྐྱེ་ཁམས་ཤེས་དཔལ་འཛུགས་སྐྲུན་དཔེ་སྟོན་ཁུལ་འཛུགས་གཏོད་དང་མཛེས་སྡུག་ལྡན་པའི་བོད་ལྗོངས་མགྱོགས་མྱུར་འཛུགས་སྐྲུན་སོགས་ཀྱི་ཐབས་ཇུས་བཀོད་སྒྲིག་བྱས་པ་དང《བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་སྐྱེ་ཁམས་ཤེས་དཔལ་མཐོ་ས་བསྐྲུན་རྒྱུའི་སྐོར་གྱི་སྒྲོལ་ཡིག》བཟོས་ཁར། ཆུ་དང་མཚོ་དཔོན་ལམ་ལུགས་དང་། བཅོག་འབུད་ཆོག་འཐུས་ལམ་ལུགས། སྐྱེ་ཁམས་ཁོར་ཡུག་གི་གནོད་འཚེའི་འགན་འཕྲི་ཚེ་གང་བདའ་འདེད་ལམ་ལུགས་བཅས་ཕྱོགས་ཡོངས་ནས་ཁྱབ་གདལ་བཏང་སྟེ། སྐྱེ་ཁམས་བདེ་འཛུགས་སྲུང་ཡོལ་ཟམ་མི་ཆད་པར་བརྟན་དུ་བཏང་བ་རེད།

ད་ཆ་བོད་འདི་ཉིད་སྟར་བཞིན་འཛམ་གླིང་ཐོག་གི་སྐྱེ་ཁམས་ཁོར་ཡུག་ཕྱུས་ཚད་ཡག་ཤོས་ཀྱི་ས་ཁུལ་གྱི་གྲས་ཤིག་ཡིན་པ་སྟེ། ས་ཁུལ་རིམ་པ་ཡན་གྱི་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་མཁའ་རླུང་ཕྱུས་ཚད་ལེགས་པའི་ཉིན་གྲངས་བསྡུར་ཚད99.4%ཟིན་པ་དང་། གཙང་པོ་དང་ཆུ་བོ། མཚོ་མཚེའུ་བཅས་གཙོ་བོ་དང་དེ་བཞིན་འབབ་ཆུའི་ཆུ་འགོའི་ཆུ་ཕྱུས་ཚད་གཞི་ལོན་ཚད100%ཟིན་པ། རྩྭ་ཐང་དུ་ཕྱུགས་བསྡུས་སྔོ་ཁེབས་ཁྱབ་ཚད47%ཟིན་པ། ཁྲུང་ཁྲུང་སྐེ་ནག8000ལྷག་ཙམ་དང་གཙོད་ཁྲི20ལྷག་ཙམ་ཟིན་པ་སོགས་རེད།

སྐྱེ་ཁམས་ཁོར་ཡུག་ཡག་པོ་ནི་ཆེས་ཀུན་ཕན་གྱི་དམངས་འཚོའི་བདེ་རྩ་ཡིན་ཞིང་། འདས་ཟིན་པའི་ལོ་ལྔའི་རིང་། བོད་ཀྱིས་རིགས་ཁག་གི་སྐྱེ་ཁམས་ཁ་གསབ་མ་དངུལ་ཁྱོན་སྒོར་དུང་ཕྱུར296.3བཏང་སྟེ་སྔོན་བཅུད་ཡག་པོར་བརྟེན་ནས་ས་མཐོའི་སྐྱེ་དངོས་དང་། རིགས་གནས་ཡུལ་སྐོར། ནུས་རྒྱ་གཙང་མ། རང་བྱུང་འབྱུང་ཆུ་སོགས་ལྷུང་མདོག་ཐོན་ལས་ནས་སྟོབས་ཆེར་བཏང་སྟེ་མང་ཚོགས་དེ་བས་མང་བར་སྐྱེ་ཁམས་ལ་བརྟེན་ནས་ཡོང་འབབ་འཕར་རྒྱུར་སྐུལ་ཁྲིད་བྱས་པ་རེད།

གྲངས་གཞི་ལས་མངོན་གསལ། འདས་ཟིན་པའི་ལོ་ལྔའི་རིང་། བོད་ཀྱི་ཞིང་འབྲོག་པ་ཁྲི8.6གྲོང་གསེབ་ཡུལ་སྐོར་ནང་ཞུགས་པར་ལོར་ཆ་སྙོམས་མི་རེར་ཡོང་འབབ་སྒོར4300རག་ཅིང་། 2020ལོར་ལྗོངས་ཡོངས་ཀྱི་རང་བྱུང་འབྱུང་ཆུའི་ཁེ་ལས་ཀྱིས་མི་ཁྲི5000ལྷག་ཙམ་ལས་ཞུགས་ཐུབ་རྒྱུར་ཐད་ཀར་སྐུལ་ཁྲིད་བྱས་ཡོད།

ལྷ་སའི་སྐྱོ་ནུབ་མཚམས་ཀྱི་རི་ཁུག་ཏུ་གནས་པའི་སྟག་གདོང་གྲོང་ཚོར་དེ་སྔ་དབུལ་པོ་ཐོན་ཚད22%ཟིན་གྱི་ཡོད། "གྲོང་གསེབ་ཡུལ་སྐོར་ཐོན་ལས་དབུལ་སྐྱོར"གྱི་དཔེ་དབྱིབས་གསར་པ་འཚོལ་ཞིབ་བྱས་པ་བརྒྱུད་ད་ཆ་སྟག་གདོང་གྲོང་ཚོ་གཟའ་མཇུག་གི་སྒོ་གསེང་བྱ་ཡུལ་གྲགས་ཅན་དུ་གྱུར་པ་དང་མང་ཚོགས་ཁག་གཅིག་ལ་སྒོ་རྩ་ནས་ཡོང་འབབ་མང་པོ་རག་པ་རེད།

གྲོང་མི་བསོད་ནམས་དོན་གྲུབ་ཀྱིས་ཇ་ཁང་ཞིག་བཙུགས་པར་ཡུལ་སྐོར་བ་མང་བའི་དུས་ཚིགས་སུ་ཟླ་རེར་སྒོར3000ལྷག་ཙམ་གྱི་ཡོང་འབབ་བརྟན་པོ་རག་གི་ཡོད་པ་དང་། ལོ་མཇུག་ཏུ་ད་དུང་རིག་གནས་ཡུལ་སྐོར་ཐོན་ལས་ཀྱི་ཁེ་སྒྲོགས་བགོ་འགྲེམས་རྒྱག་གི་ཡོད། ཁོང་གིས"གྲོང་གསེབ་ཡུལ་སྐོར་ལ་བརྟེན་ནས་ཚང་མའི་ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོང་གི་འདུ་ཤེས་ཟབ་ཏུ་ཕྱིན་ལ། ཁོར་ཡུག་ལེགས་སུ་ཕྱིན་པ་དང་བསྟུན་ནས་ཡུལ་སྐོར་བ་མང་དུ་སོང་བས། ང་ཚོའི་ཡོང་འབབ་ཀྱང་དེ་བས་མང་དུ་ཕྱིན་སོང"ཞེས་བཤད།

མཐའ་མཚམས་སྟོབས་ཆེར་བཏང་ནས་བདེ་སྡོད་ལས་བརྟན་བྱུང་བ།

གཞིས་རྩེ་གྲོང་ཁྱེར་གཏིང་སྐྱེས་རྫོང་འདྲེན་ཐང་གྲོང་རྡལ་ནི་ཇོ་མོ་གླང་མའི་ཤར་ལྷོའི་མཚམས་སུ་གནས་པ་དང་ནེ་པ་ལ་དང་ས་སྦྲེལ་ཡིན་ཞིང་། རང་རྒྱལ་མངའ་ཁོངས་ཀྱི་ཤར་པ་བའི་གཞིས་ཆགས་ཡུལ་གཙོ་བོའི་གྲས་ཤིག་རེད།

2018ལོའི་ཚུན་དུ། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་དུས་མ་དངུལ་སྒོར་དུང་ཕྱུར300ལྷག་ཙམ་བཏང་སྟེ། "ཁུལ་གསུམ་དང་ཀློའུ་གསུམ"གྱི་ཤིན་ཏུ་དབུལ་བའི་ས་ཁུལ་དུ་གློག་བྲ་འཛུགས་སྐྲུན་བྱས་པའི་ནང་བོད་ཀྱི་མཐའ་མཚམས་རྫོང་ཚང་མ་ཚུད་ཅིང་། 2020ལོའི་ཟླ9པར་ཤར་པ་བའི་གློག་མི་འདང་བའི་འཚོ་བ་མཇུག་འགྲིལ་བ་རེད།

"ཉེ་བའི་ལོ་ཤས་རིང་། སྣུམ་ནག་ལམ་སྒོ་རྩར་བཏིང་བ་དང་། ལྷག་པར་དུ་གློག་བརྟན་པོ་ཁྲིད་རྗེས་འཚོ་བ་སྟབས་བདེ་པོ་བྱུང"འདྲེན་ཐང་གྲོང་རྡལ་འདྲེན་ཐང་གྲོང་ཚོའི་གྲོང་མི་ལྷག་པས། དེ་སྔ་གོས་འཁྲུད་འཕྲུལ་ཆས་སྤྱོད་རྒྱུ་སེམས་ལ་འཁོར་མྱོང་མེད། ན་ནིང་གྲོང་ཚོའི་དུད་ཚང་མང་ཆེ་བས་གོས་འཁྲུད་འཕྲུལ་ཆས་དང་གློག་རྡེག་སོགས་གློག་ཆས་ཉོས་སོང་ཞེས་བཤད།

ལྷག་པའི་མྱོང་ཚོར་ནི་བོད་ཀྱི་མཐའ་མཚམས་མང་ཚོགས་ཀྱི་འཚོ་བར་འཕོ་འགྱུར་ཆེན་པོ་བྱུང་བའི་བསྡུས་རིས་ཤིག་རེད།

རྒྱ་གར་དང་། ནེ་པ་ལ། འབྲུག་ཡུལ། འབར་མ་སོགས་རྒྱལ་ཁབ་དང་ས་མཚམས་འབྲེལ་བའི་བོད་ཀྱི་མཐའ་མཚམས་ས་ཁུལ་ཐལ་ཆེ་བ་རི་བོ་ཏི་མ་ལ་ཡའི་དུ་ཆགས་པ་དང་རི་མཐོ་གཡང་གཟར་ཡིན་པས། མང་ཚོགས་ཀྱི་ཐོན་སྐྱེད་དང་འཚོ་བའི་ཆ་རྐྱེན་བལྟོས་བཅས་ཀྱིས་དཀའ་ངལ་ཆེན་པོ་ཡོད།

ཀྲུང་དབྱང་གི་བོད་ཀྱི་ལས་དོན་སྐོར་གྱི་བཞུགས་མོལ་ཚོགས་འདུ་ཐེངས་བདུན་པའི་ཐོག་ཞི་ཅིན་ཕིང་གིས་མཐའ་མཚམས་ས་ཁུལ་གྱི་འཛུགས་སྐྲུན་ལ་ཤུགས་སྣོན་རྒྱག་པ་དང་དམིགས་བསལ་གྱི་རྒྱབ་སྐྱོར་སྲིད་ཇུས་སྤྲད་དེ་མཐའ་མཚམས་མང་ཚོགས་ཀྱི་ཐོན་སྐྱེད་དང་འཚོ་བའི་ཆ་རྐྱེན་ལེགས་སུ་བཏང་སྟེ་སེམས་ཁྲལ་སེལ་རོགས་བྱེད་དགོས་ཞེས་བསྟན་གནང་བ་རེད།

དེར་བརྟེན། བོད་ཀྱིས་མཐའ་དར་དམངས་ཕྱུག་གི་བྱ་སྤྱོད་རྒྱུན་མཐུད་སྤེལ་ནས་མཐའ་མཚམས་འཕེལ་རྒྱས་མགྱོགས་སུ་བཏང་བ་དང་། "ལྷ་ན་མེད་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ས་ཆ་སྲུང་མཁན་དང་། བདེ་སྐྱིད་ལྡན་པའི་ཁྱིམ་གཞིས་བསྐྱང་མཁན"བརྗོད་དོན་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་གྲོང་གསེབ་དར་རྒྱས་ཀྱི་འཐབ་ཇུས་ལག་བསྟར་བྱས་པ། ཚད་གཞི་མཐོ་བའི་ངང་མཐའ་མཚམས་ཀྱི་འབྱོར་འབྲིང་གྲོང་ཚོ600ལྷག་ཙམ་བསྐྲུན་པ། མཐའ་མཚམས་ས་ཁུལ་གྱི་རྨང་གཞིའི་སྒྲིག་བཀོད་དང་སྤྱི་པའི་ཞབས་ཞུའི་ཞན་ཆ་མགྱོགས་མྱུར་སེལ་བ་བཅས་བྱས་ནས་མཐའ་མཚམས་ས་ཁུལ་གྱི་དར་རྒྱས་བརྟན་ལྷིང་དང་ཞི་མཐུན་བདེ་འཇགས་ལ་སྐུལ་འདེད་བཏང་བ་རེད།

སྐྱོ་ཁ་གྲོང་ཁྱེར་མཚོ་སྣ་རྫོང་སྙད་ཤར་སྙད་གྲོང་ཚོའི་གྲོང་མི་ཕུར་ཚེ་2019ལོར་སྤྱི་ངོས་གྲུ180ལྷག་ཙམ་ཟིན་པའི་སྡོད་ཁང་གསར་པར་སྤོས་རྗེས་ཁྱིམ་ཚང་མགྲོན་ཁང་བཙུགས་པ་རེད། ཁོང་གིས"ཏང་གི་སྲིད་ཇུས་ཡག་པས་འཚོ་བ་ཉིན་རེ་བཞིན་གྲུ་རྒྱས་སུ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད"ཅེས་བཤད།

ད་ཆ་བོད་ཀྱི་མཐའ་མཚམས་མང་ཚོགས་ཀྱིས་ཏང་དང་མེས་རྒྱལ་ལ་བཅངས་པའི་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་གི་དགའ་ཞེན་དང་དྲིན་ཆོར་བསམ་པ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ས་ཆ་ཚང་མར་ཁྱབ་ནས་མཐའ་མཚམས་ཀྱི་འཐབ་ས་དང་པོར་ལྷུགས་དང་ ངར་ལྷུགས་ལྷ་བུའི་ལྷུགས་རི་རིང་པོ་རྒྱུན་ཆད་མེད་པར་སྐྲུན་བཞིན་ཡོད།

(ཤིན་ཧྭ་གསར་འགྱུར་ཁང་ལྷ་ས་ནས་ཟླ3ཚེས27ཉིན་འགྱུར་པའི་གློག་འཕྲིན)

(བསོད་བདེ་དང་ཚེ་ཁོས་སྒྱུར་ཞུས་བྱས)